

Време је за нови „кутак“ у врту!

- **Рајски врт за децу**

Као што у унутрашњости куће или стана, имате одређено место за „акције“ свог детета, можете му ставити на располагање и одређени простор у башти. Кутак за децу би требао да буденајосунчанији и најближе кући, јер у првим годинама живота детета, до предшколског узраста када мали врт више неће бити довољан, радијус кретања је ограничен због потреба детета, док ће избори игара и начини забаве, у предшколском узрасту бити другачији.

Неизоставни елементи врта за децу:

- пешчаник;
- мала водена површина;
- леја за експериментално бављење повртларством,
- справе за игру деце, (пењалица, клацкалица, љуљашка, кућица за птице,...).

Када будете бирали биљке које бисте Ви или Ваше дете посадили у новом кутку, добро погледајте табеле које смо припремили као помоћ за Вас:

Омиљене биљке за Ваш „дечији врт“			
Домаћи назив	Размак у цм	Нега	Берба
јабуке балерина	100 x 100	садња у добру земљу	септембар
трешњица	50 x 50	добро заливати и ђубрити	од јула до октобра
далије, георгине	50 x 50	обилно ђубрити, штитити од пужева	цвета од јуна до мраза
јагоде	20 x 20	компост, пресађивати сваке три године	јун
драгољуб	50 x 50	добро заливати и ђубрити	од јула до мраза
ротквице	5 x 15	обилно заливати	од маја до августа
невен	10 x 10	брзо се размножава	од јуна до мраза
зелена салата	25 x 25	куповати у расаду, добро заливати	јун
сунцокрет	50 x 50	ђубрити	август
пузави грашак	30 x 30	поставити потпору	август
тиквица	100 x 100	добро заливати и ђубрити	од јула до мраза
Кукуруз шећерац	60 x 60	добро заливати и ђубрити	август, септембар

Отровне биљке - не користити!

<i>Домаћи назив</i>	<i>Примена</i>	<i>Напомена</i>
козлац	биљка за сенку	Белог цвета левкастог облика са црвеним бобицама у јесен
шимшир	живица, лончаница	Зимзелена биљка
модри једић	биљка за сенку	Цвет плаве боје
тиса	биљка за сенку, зимзелена	Црвене бобице у јесен
бругмансија	лончаница	Цветови жути и наранџасти
напрстак	биљка за сенку	Цветови светлољубичасти
жутиловка	шибље	Цвет жуте боје
златна киша	шибље	Цвет жуте боје
мрзовац	луковичасто цвеће	Цветови светлољубичасти
ђурђевак	трајница	Цвет бели, бобице црвене
олеандер	лончаница	Цвет црвеноружичасти, бели
рицинус	летње цвеће	Цвет округласт и црвен
отровна сомина	шибље	Упадљиви плодови
божиковина	шибље	Зимзелена биљка
бисерак	шибље	Зимзелена биљка, беле бобице
сјајна маслиница	ниско шибље	Цвет ружичасти, бобице црвене

Обрадуј

те своје најмање баштом само за њих!

❖ **БЛАГОДЕТИ ФИТОТЕРАПИЈЕ** (лечење биљем, као додатак савременој медицинској терапији).Одабране су теме следећих наслова:

- Избор лековитог биља
- Сакупљање лековитог биља
- Сушење лековитог биља
- Употреба лековитог биља
- Отровно лековито биље

Лековито биље и биљни препарати представљају најстарији облик лечења.У свету се користи приближно 20.000 лековитих биљака, од којих је 1.100 добро истражено, а од 250 биљних врста добијају се основни састојци за производњу савремених лекова с биљним активним супстанцама.Појам **фитотерапија**данас означава лечење и спречавање болести и тегоба помоћу биљака, биљних делова и препарата од њих, не искључујући класичну, опште признату медицину, као науку.

Отровно лековито биље

Отровне лековите биљке не смемо никад сами да примењујемо за лечење. Оне су врло делотворне, али у рукама лекара и преписују се као готови препарати са тачно одређеном количином активне супстанце. Запамтите то!

Овде ће бити набројане само неке, али ћемо им написати и латински назив да би могли лакше да их проучите.

6. *Papaver somniferum*-макови

Култура мака у Европи, стара је више од 4000 година. Из асирских списа, 7. век пре н.е., види се да се мак користи за олакшавање болова. У грчкој митологији, главица мака је била симбол Торфеја, бога сна. Од Грка, примена мака се проширила према Римљанима који мак користе као универзално средство против свих болести. У средњем веку су се од опијума справљале тајанствене тинктуре, које су служиле против болова и као наркотик. У 17. веку, Арапи су га донели у Персију, Индију и Кину.

Опијим садржи 40 алкалоида. Најзначајнији алкалоиди морфинанског типа јесу морфин, кодеин и тебаин. У опијуму се налазе алкалоиди у облику соли меконске, млечне, фумарне и сумпорне киселине. Морфин ублажава болове, али се везује на рецепторе који излучују ацетилхолин и друге трансминазе. На те рецепторе се везују и телесни опиоиди, енкефалини и ендорфини, тело их само производи и који као и морфин узрокују зависност.

Морфин се користи као аналгетик, али само под надзором лекара. Кодеин и носкапин су саставни делови различитих сирупа код снажног грчевитог кашља, а папаверин се користи против грчева желуца, црева, жучи и мокраћних канала.

Због опасности од стварања зависности, препарате никад не користите без лекарског надзора.

Погледајте и упознајте се са изгледом наведене отровне биљке!

ПРИРОДА СРБИЈЕ

Природа Србије још је неоткривена и скоро нетакнута. Желимо да Вам представимо наше националне паркове, паркове природе, специјалне резервате, планине, занимљиве туристичке центре, природне феномене (клисуре, кањоне, пећине, водопаде, камене мостове, слапове, реке, језера), бројне лепоте и природне рекости које су заштићене законом.

1. ФРУШКА ГОРА И ОАЗЕ УЗ САВУ И ДУНАВ

✓ ФРУШКА ГОРА - Национални парк

Некада давно, Фрушка гора је била острво у Панонском мору. Данас је зелена оаза са највишим врхом Црвеним чотом (539 м). Благе падине столетне шуме, чувено виногорје и бројни манастири, основно су обележје Фрушке горе, познатог националног парка.

Масив Фрушке горе, захваљујући бројним фосилима из некадашњег панонског мора, представља својеврсно огледало геолошке подлоге. То је и једна од највећих природних вредности, која Фрушку гору убраја у групу највреднијих подручја од европског значаја. Шумске заједнице су мешовите и разноврсне (мезофилне шуме храста китњака и белог граба, заједнице букве и липе). Посебно обележје чини чиста липова шума са више од 30 %, што је јединствени случај такве концентрације на европском подручју. Зељасту вегетацију одликују ливадско-степске заједнице реликтог обележја у чији састав улазе ретке степске врсте: гороцвет, велика саса, ковиље ... Од биљних врста ту су: ловораста јеремичак, степска вишња, црни глог, безлистац, више од 30 врста орхидеја, ... Од гљива је заступљено 400 до сада познатих (сунчаница, лисичарка, ђурђеваца, вргањ, ...). Од животиња: дивља мачка, куна белица, пух лешникар, слепи мишеви, ободом степе колоније текуница, које су извор хране за веома значајне, али и најугроженије врсте птица (забележено је 211 различитих), орао крсташ, орао кликташ, степски соко, орао белорепан, патуљаста орао. Посебно је богата фауна инсеката од којих су многи на листи природне реткости Србије.

Ободом Националног парка, смештено је 16 православних манастира изграђених у XV и XVI веку (Гргетег, Крушедол, Ново Хопово, Беочин, Врдник, Раковац, ...) и због чије бројности, Фрушку гору називају србска Света гора. Најпознатија излетишта су Чортановачка шума, Стражилово, Главица, Поповица, Андревље, Лежмимир, Липовача.

Препоручујемо Вам да упознате Фрушку гору кроз једнодневне пешачке туре, кроз биљно царство, резерват дивљачи, свет инсеката, посматрање птица, али и планинарењем, вожњом бицикла или путем риболова.

✓ **КАРАЂОРЂЕВО - Специјални резерват природе**

Војна установа „Карађорђево“ је основана 1885.године као државно имање Аустроугарске монархије, ергела у саставу познате мађарске ергеле „Mezchegues“. Због ретких биљних и животињских врста, један део Карађорђевога је заштићен као Специјални резерват природе. Подручје чине три просторне целине: Букински рит, Врањак и Гувниште (станишта јелена лопатара, муфлона и америчког белорепог јелена). Букински рит је по богатству природе издвојен и одликује се ритсим шумама, најчешће топола и врба, ретким биљним врстама (црни глог, жути локвањ, иђирот који се налази на црвеној листи флоре Србије, дивљачи као што су јелен и дивља свиња (центар за очување генетског фонда дивљачи), а представља и станиште ретких и угрожених врста сисара:видре, дивље мачке, куне и птица мочварица: орла белорепана, црне роде, црне и веома ретке риђе луње. Подручје је природно мрестилиште многих врста риба.

За госте су предвиђени излети до ергеле, јахање у природи, обилазак тврђаве Бач и манастира Бођани.

✓ **КОВИЉСКО - ПЕТРОВАРАДИНСКИ РИТ - Специјални резерват природе**

Плавно подручје реке Дунав, низводно од Новог Сада, обухвата Петроварадински рит, Ковиљски рит, Крчединску аду и део Гардиновачког рита. Богатство фауне (170 врста птица, 50 врста риба, разноврсне дивљачи, а нарочито ретких врста), ово подручје издваја као Специјални резерват природе. Године 1989, проглашено је за међународно значајно станиште птица IBA, 1998, успостављен је резерват, 2004. увршћен је у списак заштићених подручја зависних од воде и значајних за басен Дунава ICPDR, а 2010, номинован за упис на листу Рамсарске конвенције.

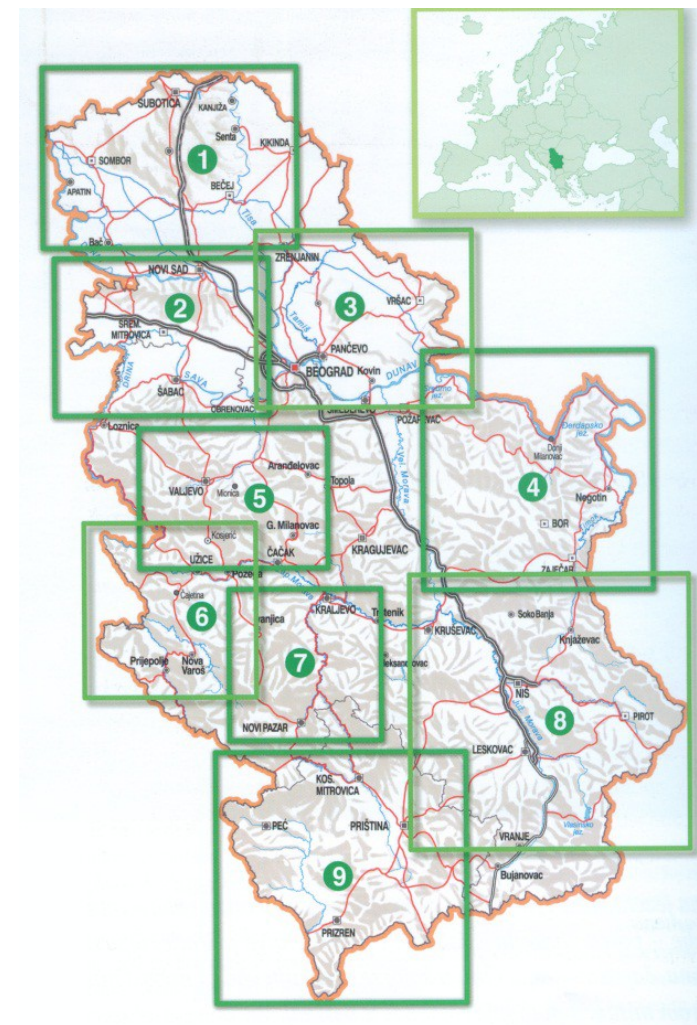
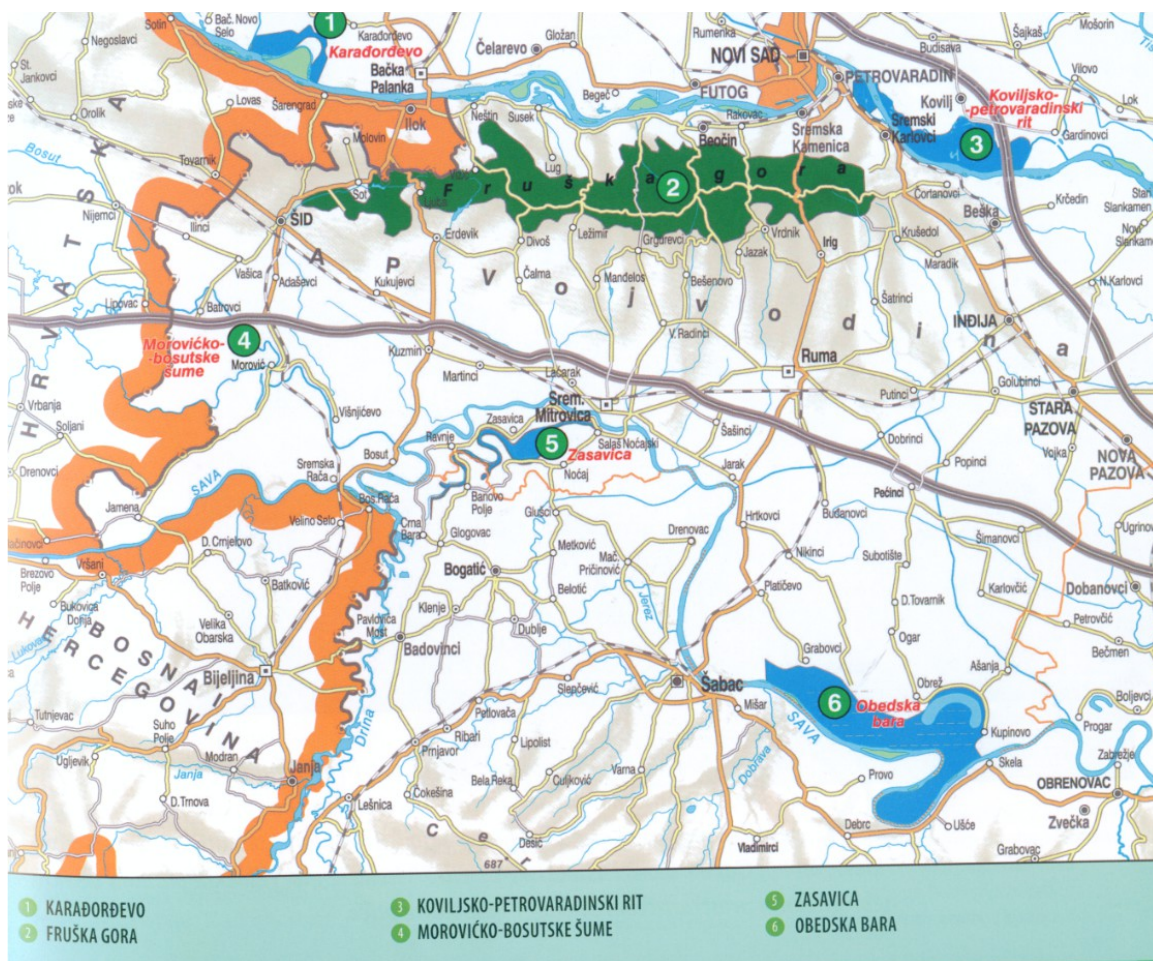
Посетиоци овог резервата природе, могу посетити излетничка и риболовачка места (Тиквара, Шлајз, Аркањ са далеко познатом чардом „На крај света“), места испаше коња, говеда и мангулица, али и кућу Лазе Костића, манастир Ковиљ из 14. Века и црквицу Свете Петке уз коју је срасло стабло хрasta лужњака са гнездом роде.

Ако желите да видите црне роде и чапље кашикаре, као и четворолисну водену папрат, строго заштићену врсту Европе, поред горе наведеног, неизоставно посетите Ковиљско - Петроварадински рит.

✓ **БЕГЕЧКА ЈАМА - Парк природе**

Пецарошки рај са великим туристичким потенцијалом.Бегечка јама је позната и по лабудовима који се овде налазе у јатима, али и другим птичјим врстама:риђоглава и патка њорка,велики вранац, лиска ...Ово је место посебно интересно за познаваоце ретких биљних и животињских врста.

- Карта Србије са девет нумерисаних подручја, (описано подручја је број 2)

ФРУШКА ГОРА И ОАЗЕ УЗ САВУ И ДУНАВ

www.npfruskagora.co.rs

www.toobap.rs

www.turizambac.org

www.vojvodinasume.rs

www.turizamns.rs

Пишите нам на нашу Email адресу и питајте нас о датим темама или можда о неким које још нису отворене.